

Vabariigi Valitsuse määruse
„Uulu-Võiste maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Käesoleva määrusega moodustatakse Uulu rannamännikute, Surju rannametsade kaitseala, Surju metskonna kvartalite ja Uulu-Võiste hoiuala põhjal Uulu-Võiste maastikukaitseala ning kehtestatakse alale uus kaitsekord.

Kaitseala asub Pärnu maakonnas Tahkuranna vallas Tahkuranna, Leina, Metsaküla, Lepaküla, Uulu ja Reiu külas kahel pool Tallinna–Pärnu–Ikla maanteed. Alaga piirneb Uulu alevik.

Uulu rannamännikud ja Surju rannametsade kaitseala võeti kaitse alla Pärnu rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee 12. septembri 1958. a otsusega nr 376 „Kohaliku tähtsusega looduse objektide kaitse alla võtmisest”. Selle otsuse lisa 1 punkti 2 alapunkti 5 alusel võeti kaitse alla Surju metskonna kvartalid 2–7, 9, 11, 13, 15, 17, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62 ja 64 kogupindalaga 307 ha. Surju metskonna kvartalid 242, 245, 268 ja 269 võeti kaitse alla Pärnu rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee 5. veebruari 1964. a otsusega nr 26 „Looduslikult kaunite kohtade, parkide, põliste puude, ja rändrahnude ja teiste kaitset väärivate looduslike objektide säilitamine”. Uulu-Võiste hoiuala võeti kaitse alla Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”.

Vastavalt looduskaitseseaduse § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni looduskaitseseaduse alusel kehtestatakse uued kaitse eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kaitseala moodustatakse mitme kaitstava loodusobjekti põhjal.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitstava loodusobjekti tüüp maastikukaitsealaks ja muudetakse kaitsekorda. Kaitsekorda, kaitstava loodusobjekti tüüpi ning välispiiri ja tsoneeringut muudetakse selleks, et säilitada ja kaitsta kaitsealal leiduvaid elupaigatüüpe, mille olemasolev kaitsekord pole piisav. Moodustatav kaitseala hõlmab täielikult Natura võrgustikku kuuluva Uulu-Võiste loodusala.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Katrin Aavik (tel 447 7386, e-post katrin.aavik@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371, e-post taavi.tattar@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Kristiin Jääger (tel 680 7424, e-post kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee), eksperdihinnangu on andnud OÜ Metsaruum, keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada, taastada ja tutvustada:

- 1) Edela-Eesti rannikumaastikku, kõrge esteetiline väärtusega puhkemetsi, ohustatud metsakooslusi;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi *loodusdirektiiv*, EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: metsastunud luited (2180)³ ja vanad looduspõhised metsad (9010*);
- 3) järgmisi kaitsealuseid liike ja nende elupaiku: lõopistrik (*Falco subbuteo*), õõnetuvi (*Columba oenas*), vaenukägu (*Upupa epops*), hoburästas (*Turdus viscivorus*), nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ IV lisas nimetatud kivisalisik (*Lacerta agilis*);
- 4) järgmisi liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas ja nende elupaiku: muusträhn (*Dryocopus martius*) ja nõmmelõoke (*Lullula arborea*).

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus.

Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse all olemise eelduseks on ala esteetiline väärtus, alal leiduvate loodusväärtuste ohustatus ja haruldus ning loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus.

Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse all olemise eeldused on:

- **Esteetiline väärtus** – valgusküllaste avatud vanade männikute ja loodusmaastiku tõttu on see väga atraktiivne ning pika ajaloo puhke- ja rekreatsiooniala. Puhkemetsade all mõeldakse määruse kontekstis metsamaastikku, mida kasutatakse aktiivselt puhkamiseks, sportimiseks ja rekreatsiooniks.
- **Ohustatus ja haruldus** – elupaik III kategooria kaitsealustele linnuliikidele. Need liigid on lõopistrik (*Falco subbuteo*), õõnetuvi (*Columba oenas*), vaenukägu (*Upupa epops*), muusträhn (*Dryocopus martius*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*) ja hoburästas (*Turdus viscivorus*). III kaitsekategooriasse arvatakse liigid, kelle arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja kelle arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka. Elupaik II kategooria kaitsealusele roomajale kivisalisikule (*Lacerta agilis*). II kaitsekategooriasse arvatakse liigid, kes on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel, ja liigid, kes võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohtu.

Lõopistrik on Eestis kõige tavalisem pistrik, kes pesitseb peamiselt männikutes. Eestis on lõopistrik väiksearvulise haudelind. Eestis on hinnanguliselt 500–800 lõopistriku haudepaari. Viimastel aastatel on liigi arvukus mõõdukalt vähenenud. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmete alusel on lõopistrik Eestis ohuvälises seisus. Lõopistriku ohutegurid on häirimine pesitsuspiirkonnas pesitsusajal ja tühjade rongapesadega puude raie (lõopistrik kasutab neid pesitsemiseks).

Õõnetuvi on Eestis ebaühtlase levikuga ja väiksearvuline haudelind (hinnanguliselt 500–1000 paari) (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013). Õõnetuvi võib sagedamini kohata Lääne-Eesti metsades, eriti vanemates männikutes, kus on vanemates puudes pesaõõnsusi. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmete alusel on õõnetuvi Eestis ohulähedane liik, keda ohustab lagunevate ja õõnsate ning kuivade puude kadumine või vähenemine, põllumaa ja selle kasutamise muutumine (kuivendamine, mehhaniseerimine ja selle muutused, muutused viljeluskultuurides), põllumajanduses kasutatavad keemilised tõrjevahendid ja nugise suur arvukus. Kuulub linnudirektiivi II lisa liikide nimekirja.

Vaenukägu on Eestis väga haruldane haudelind, keda võib sagedamini kohata Pärnumaal Kabli-Võiste piirkonnas ja Haapsalu ümbruses. Pesitsejate arvuks hinnatakse Eestis 5–20 paari. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmete alusel on vaenukägu ohualdis liik. Vaenukäo ohutegurid on niitude, karjamaade jms avamaade võsastumine niitmise ja/või karjatamise katkemisel, põllumajanduses kasutatavad keemilised tõrjevahendid, pesitsemiseks sobivate vanade õõnsuste ja lõhedega puude eemaldamine raie käigus ning muud põhjused (kliimamuutused, introductseerimine, ristumine, muutused väljaspool Eestit jne).

Musträhn on stabiilse arvukusega lind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning kes on arvatud looduskaitsealuse alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Musträhn kuulub linnudirektiivi I lisa liikide nimekirja. Elupaigana eelistab musträhn suuri okasmetsi, männi-segametsi, kõrgetüvelisi hõredaid männikuid, raiesmikke ja põlendikke. Musträhni ohustab sobilike elupaikade pindala vähenemine. Musträhn rajab igal aastal uue pesaõõnsuse ja valmistab nii palju pesakoopaid teistele metsaasukatele. Ohutegurid on vanade metsaosade ja pesitsemiseks sobivate üksikpuude raie ja surnud puude kõrvaldamine puistust. Hinnanguliselt on Eestis 6000–9000 musträhnipaari. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.)

Nõmmelõoke on Eestis üldlevinud, kuid väiksearvuline haudelind, keda võib tihedamini kohata nõmmedel ja nõmmemetsades ning liivastel raiesmikel ja loometsades. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmete alusel on nõmmelõoke ohuväline liik. Ohutegurid on liiva kaevandamine, vanade karjäärade kujundamine veekogudeks jms. Hinnanguliselt on Eestis 10 000 – 20 000 nõmmelõokesepaari. Liigi arvukus on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Nõmmelõoke kuulub linnudirektiivi I lisa liikide nimekirja.

Hoburästas on Eestis vanu madalaboniteedilisi männikuid eelistav üldlevinud haudelind, kes on Eestis paigutise levikuga. Hinnanguliselt on Eestis 24 000 – 35 000 hoburästapaari. Liigi arvukus on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmete alusel on hoburästas Eestis ohuväline liik. Ohutegurid on lüitemännikute elupaiga kadumine ulatuslike lageraiete tõttu või liiva kaevandamisel. Hoburästas kuulub linnudirektiivi II lisa liikide nimekirja.

Kivisisalik on II kategooria kaitsealune liik, Eesti ohustatud liikide punase nimestiku alusel ohualdis liik ja loodusdirektiivi IV lisa liik. Eesti on liigi areaali põhjapiiril. Liigi arvukus on viimasel ajal tugevalt vähenenud. Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmetel on Eestis registreeritud 33 kivisisaliku leiukohta. Ohutegurid on niitude, karjamaade jms avamaade võsastumine niitmise või/ja karjatamise katkemisel, kaevandamine (sh liiva ja savi kaevandamine, kivimurrud), metsastamine, ehitustegevus. Sobivad elupaigad on kinnistunud luite/liiviku kasvukohatüüp, liivakarjääri alltüüp. (<http://elurikkus.ut.ee/>)

- **Loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus** – loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud loomaliike ja nende elupaigatüüpe ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Direktiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks kaitsemeetmed, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpidest asuvad kaitsealal metsastunud luided (2180) ja vanad loodusmetsad (9010*). Hästi välja kujunenud puurinde struktuuriga **metsastunud luided (2180)** on tüüpilised kogu Euroopa rannikualadel. Uulu-Võiste maastikukaitsealal on metsastunud luidete elupaigatüüp peamiseks elupaigatüübiks (st elupaigatüübiga on suurem osa kaitsealast). **Vanad loodusmetsad (9010*)** on inimõjuta või vähese inimõjuga metsad. Intensiivse metsamajandamise tõttu on vanadele loodusmetsadele iseloomuliku puistuga metsad kadumisohus. Uulu-Võiste maastikukaitsealal leidub valdavalt vanade loodusmetsade elupaigatüüpi kaitseala keskosas. Ehkki Uulu-Võiste loodusala eesmärgiks on ka elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud, pole seda eesmärgiks seatud, sest 2009. aastal läbiviidud inventuuril seda tüüpi alal ei leitud.

2.2. Loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekus

Kaitsekorra, kaitstava loodusobjekti tüübi ning välispiiri ja tsoneeringu muutmise ja täpsustamisega tagatakse piirkonnale iseloomuliku maastiku kaitse, alal leiduvate koosluste ja elupaikade säilimine ning looduslik mitmekesisus.

Kaitseala moodustamisega tagatakse Pärnu maakonna mitmes planeeringus vaatamisväärseks maastikuks nimetatud Uulu-Tahkuranna-Jõulumäe ala säilimine ja kaitse. Piirkond jääb Pärnu linna lähiümbrusesse ja on hästi ligipääsetav. Valgusküllaste avatud vanade männikute ja loodusmaastiku tõttu on ala väga atraktiivne ning pika ajalooga puhke- ja rekreatsiooniala.

Maastikukaitseala moodustamisega kaitstakse ligikaudu 168,2 ha elupaigatüüpi metsastunud luided (2180) ja 79,4 ha elupaigatüüpi vanad loodusmetsad (9010*). 2009. aasta inventuuri andmetele tuginedes leidub kaitsealal mitu piirkonda, millel on 30–50 aasta jooksul potentsiaali kujuneda looduslikult arenedes kas metsastunud luidete või vanade loodusmetsade elupaigatüübiks. Ala kaitse alla võtmine aitab tagada selle potentsiaali realiseerumise ja loodusliku mitmekesisuse kasvu ning omapärase loodusmaastiku säilimise.

2003. aastast alates on kaitsealal registreeritud 8 hoburästapaari, 4 nõmmelõokesepaari ja 8 musträhnipaari pesitsusterritoorium ning 1 asustatud lõopistriku pesa. 2004. aastast alates on kaitsealal registreeritud 2 õõnetuvi asustatud pesa ning 2006. aastast alates on kaitsealal registreeritud kahe vaenukäopaari pesitsusterritoorium. Kuna kaitseala esindab neile liikidele tüüpilisi elupaiku, siis on kaitse-eesmärgidena kajastatud peaaesjalikult männikutega seotud kaitsealused liigid. Alal on registreeritud kaks kivisisaliku elupaika. Kahepaiksete ja roomajate

riikliku seire 2014. aasta aruande põhjal kohati Võistes kokku 10 isendit, kellest vaid 1 oli täiskasvanu ja ülejäänud 9 noorloomad. Aruande kohaselt võib Võistes kivisisaliku seisundit väga heaks pidada.

Alal paikneb ammendunud Metsaküla liivakarjäär. Karjääri esialgse korrastamisprojekti kohaselt oli kavas karjäär taasmetsastada, ent ala looduslikkuse taastamise ja karjääriala ümbritsevate elupaikade soodsama seisundi saavutamiseks on parimaks meetmeks ala looduslikule arengule jätmine. Karjääriala on juba praegu osaliselt metsaga uuenenud, istutamise kaudu ala metsastamise tagajärjel kujuneks seal ühevanuseline kultuurpuistu, mille looduskaitseväärus oleks väike. Loodusliku uuenemise tagajärjel tekib ebaühtlasema struktuuriga mets ja säiliksid mõnda aega ka lagedamad lahtise liivaga alad, mis tagaksid piisava elupaiga ala kaitse-eesmärgiks olevale nõmmelõokesele (*Lullula arborea*). Metsaküla liivakarjääris asub kivisisaliku elupaik. Vastavalt kivisisaliku kaitse tegevuskavale planeeritakse liigikaitseliku tööna kivisisaliku elupaiga taastamist, mis on sobilik elupaik ka nõmmelõokesele.

Samuti tuleb tagada projekteeritavale kaitsealale jääva Natura 2000 võrgustikku kuuluva Uulu-Võiste loodusala kaitse-eesmärkide soodne seisund, kuid praegu kehtiv kaitsekord ei ole loodusdirektiivi täitmiseks piisav. Hoiuala kaitsekord ei võimalda piirata alal lõkke tegemist väljaspool selleks ettevalmistatud kohti ega mootorsõidukiga sõitmist väljaspool teid. Ala tuleohtlikkust ja luidete erosioonitundlikkust silmas pidades on sellised piirangud aga vajalikud.

Alal on ka III kategooria kaitsealune linnuliik väike-kärbsenäpp ja III kategooria kaitsealune taimeliik tumepunane neiuvaip. Siiski ei ole neid liike eraldi kaitse-eesmärgina nimetatud, sest kehtestatav kaitsekord tagab ka nende liikide ja neile sobivate elupaikade kaitse ja säilimise.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitseala tüübiks on valitud maastikukaitseala, kuna peamine kaitse-eesmärk on säilitada väärtuslikke maastikuelemente. Hoiualana ei ole mõistlik ala kaitse alla võtta, sest hoiuala kaitsekord ei võimalda rakendada mitut piirangut, mis on ala kaitse-eesmärgiks olevate liikide ja elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks vajalikud (näiteks majandustegevuse, uue maaparandussüsteemi rajamise, maavarade kaevandamise keelamine ja raietegevuse reguleerimine). Maastikukaitseala moodustamine võimaldab sätestada konkreetsed keelud ja regulatsioonid, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piir

Kaitseala piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja loodusväärtustele vajalik puhver ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (teed, metsasihid, kraavide kaldad, mõõdistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

Uulu rannamännikute, Surju rannametsade kaitseala ning Uulu-Võiste hoiuala põhjal moodustatav Uulu-Võiste maastikukaitseala kogupindala on 689,47 ha. Uulu rannamännikutena, Surju rannametsade kaitsealana ning Uulu-Võiste hoiualana on praegu kaitse all 722,28 ha. Kaitsealuse maa pindala on vähenenud eelkõige Uulu rannamännikute ja Surju rannametsade kaitseala arvelt. Kuna Uulu rannamännikute ja Surju rannametsade kaitseala koosseisu kuuluvad ka alad, kus loodusväärtusi ei ole (maanteed, sh Via Baltica, põllumaad, õuemaad, staadion, kalmistu), siis neid alasid Uulu-Võiste maastikukaitseala koosseisu ei arvata (arvatakse kaitse alt välja). Kaitseala kogupindala on 689,47 ha, millest suurema osa moodustab riigimaa, mida haldab Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Katastrisse kantud eramaid on kaitsealal ligikaudu 4,7 ha. Kaitstav ala väheneb 0,4 ha katastrisse kandmata maa, 20,15 ha riigimaa, 13,95 ha munitsipaalmaa ja 12,17 ha eramaa arvelt ning laieneb 12,93 ha riigimaa, 0,21 ha munitsipaalmaa ja 0,72 ha eramaa arvelt. Kokku väheneb kaitstava ala pindala 32,81 ha võrra.

Kaitseala välispiiri määramisel lähtuti sellest, et kõik kaitse-eesmärgiks olevad väärtused (elupaigatüübid ning kaitsealused liigid, nende elupaigad ja kasvukohad) oleksid tervenisti maastikukaitseala koosseisus. Piiritlemisel lähtuti ka sellest, et piir oleks üheselt arusaadav ja looduses tuvastatav. Piiritlemisel arvestati olemasolevate kaitstavate alade ja Uulu-Võiste loodusala välispiiridega. Piiritlemiseks kasutati peamiselt katastriüksuste piire ja põhikaardile kantud teede ja metsasihtide servi, kõlvikute piirjooni, kusjuures teede ja sihtide korral on piiriks nende kaitsealapoolne serv. Välispiirile jäävad teed jäeti kaitsealast välja, kuna nendel liikumine ja nende hooldamine ei ohusta kaitsealale jäävaid loodusväärtusi. Kraavid jäeti kaitseala koosseisu, et vältida või vähendada võimalikku kuivendamistest ja kraavide hooldamisest tingitud negatiivset mõju alal leiduvatele kooslustele. Kaitseala põhjapoolses osas on piiritlemisel kasutatud Uulu kanali nõlva ülemist serva, Uulu kanal jääb kaitsealast välja. Maantee Via Baltica äärde jäeti 10 m laiune puhvervöönd, mis arvati koos maanteega kaitsealast välja. Välispiiri moodustamisel kasutati kahe punkti vahelisi mõttelisi sirgeid järgmiste asukohapunktide vahel:

X=533594,1793; Y=6460983,4094 ja X=533515,3195; Y=6460887,9622;
X=533539,5857; Y=6460804,7663 ja X=533562,1761; Y=6460802,6088;
X=531093,4408; Y=6456696,6899 ja X=531103,9064; Y=6456715,7964;
X=529542,3363; Y=6453289,2131 ja X=529529,5941; Y=6453228,1257;
X=532857,5590; Y=6459213,1174 ja X=533097,0157; Y=6459056,5164;
X=532575,4178; Y=6458769,2447 ja X=532771,9972; Y=6458639,6585.

Vööndite piiritlemine

Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit ja üks piiranguvöönd. Kaitsealal on Uulu-Võiste sihtkaitsevöönd (130,2 ha), mis koosneb kahest lahustükist, ja Leina sihtkaitsevöönd (23,38 ha), mis koosneb kahest lahustükist. Sihtkaitsevööndite piiritlemisel on arvestatud eelkõige elupaigatüübi vanad loodusemetsad (9010*) tunnustega alade paiknemisega kaitsealal. Kuna vanad loodusemetsad paiknevad mosaiikselt ja vahelduvad maastikus metsastunud luidete elupaigatüübi laikudega, siis vööndi kompaktsuse ja piiritlemise selguse tõttu arvati sihtkaitsevööndisse ka väärtuslikumaid metsastunud luidete (2180) osasid. Seetõttu on muudetud kaitsealal seni kehtinud tzoneeringut ja väärtuslikumad metsakooslused arvatud sihtkaitsevöönditesse, kuna neid ei ole võimalik piiranguvööndi režiimiga kaitsta.

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, kuid sihtkaitsevööndis asuva vana loodusemetsa ning liikide säilimiseks on vajalik inimtegevuse ning majandustegevuse vältimine.

Sihtkaitsevööndite vana loodusmetsaga ning soostunud ja soo-lehtmetsaga osad säilitatakse looduslikuna. Metsastunud luidete puhul lubatakse kujundusraiet, kui see on vajalik elupaigatüübi säilimiseks. Kujundusraiet loetakse lubatud majandustegevuseks. Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi piir ühtib osaliselt kaitseala välispiiriga, ülejäänud osas on piiritlemisel kasutatud olemasolevaid teid, metsasihte ja katastriüksuste piire. Riigimetsa kvartali SJ241 puhul on maanteepoolne Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi piir piiritletud kindlaksmääratud punktide alusel selliselt, et sihtkaitsevööndi piir jääks maantee servast 50 m kaugusele. Kaitseala välispiiri ja Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi vaheline 40 m laiune ala on arvatud piiranguvööndisse. Leina sihtkaitsevööndi põhjapoolsemal lahustükil on kasutatud piiritlemisel olemasolevaid teid ja metsasihte. Leina sihtkaitsevööndi lõunapoolsem lahustükk ühtib igast küljest (v.a põhjakülge) kaitseala välispiiriga, põhjapoolse piirina on kasutatud metsasihti ja teed. Sihtkaitsevööndite piirnemisel teede ja sihtidega jäeti viimased piiranguvööndisse. Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi suuremas lahustükis paiknevad raietegevusest vähem puudutatud metsad. Selle sihtkaitsevööndi ala kasutatakse ka rekreatiivselt vähem kui ülejäänud Uulu-Võiste maastikukaitsealale jäävaid metsi, mistõttu on Uulu-Võiste sihtkaitsevööndile jääv ala kõige sobilikum vanade loodusmetsade kaitseks. Piiritlemise põhimõtetest tulenevalt – tagada väärtuste kompaktne kaitse ja piiri selgus – on sihtkaitsevööndi koosseisus osaliselt ka metsakooslusi, millest kujunevad 30 aasta perspektiivis loodusdirektiivi elupaigad vana loodusmets või metsastunud luided. Kahe eraldi, kuid sarnase kaitse-eesmärgiga sihtkaitsevööndi loomine on põhjendatud, kuna kogu sihtkaitsevööndisse jääva ala ulatuses pole vajalik rahvaürituse osalejate arvu piirangu ja kooskõlastamiskohustuse rakendamine. Nii võib Jõulumäe Tervisespordikeskuse läheduses olevas Leina sihtkaitsevööndis korraldada rahvaüritust ilma osalejate arvu piiranguta ja kooskõlastamiskohustuseta.

Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Uulu-Võiste piiranguvööndi kogupindala on 535,86 ha. Piiranguvööndisse kuuluvad kooslused ja väärtused, mis säilimiseks ei vaja sihtkaitsevööndi kaitsekorda. Nendeks on rekreatiivselt oluline puhkemaastik, metsastunud luided ja kaitse-eesmärgina loetletud liigid. Piiranguvöönd on ka puhveralaks sihtkaitsevööndi ümber, et tagada sihtkaitsevööndis paiknevate loodusväärtuste kaitse servaeefekti ja killustatuse vähendamise teel. Uulu-Võiste piiranguvööndi lahutavad kolmeks eraldiseisvaks tükiks Tallinna–Pärnu–Ikla A-klassi maantee ning kohaliku tähtsusega Leina tee. Piiranguvööndi piiri moodustamisel kasutati kahe punkti vahelisi mõttelisi sirgeid järgmiste asukohapunktide vahel:

X: 530 461,327; Y: 6 454 487,514 ja X: 530406,164; Y: 6454368,511 (kattub Leina sihtkaitsevööndi piiriga);

X: 531 882,184; Y: 6 457 683,996 ja X: 532181,930; Y: 6458064,079 (kattub Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi piiriga);

X: 532743,770; Y: 6457526,349 ja X: 532466,576; Y: 6457205,144 (kattub Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi piiriga).

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ning kaitseala tsooneringu ja kaitse eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamust (OÜ Metsaruum).

Kaitse eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning on proportsionaalsed saavutatavale efektile.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala tsoneeritud ühte piiranguvööndisse ja kahte sihtkaitsevööndisse. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise, kuna ei võimalda tagada kaitsealustele linnuliikidele sobivate elupaikade säilimist.

Seniste kaitseala piiride muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnistatakse käesoleva määrusega kehtetuks Pärnu rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee 12. septembri 1958. a otsuse nr 376 „Kohaliku tähtsusega looduse objektide kaitse alla võtmisest” lisa 1 punkti 2 alapunkt 5, Pärnu rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee 5. veebruari 1964 . a otsuse nr 26 „Looduslikult kaunite kohtade, parkide, põliste puude ja rändrahnude ja teiste kaitset väärivate looduslike objektide säilitamine” lisa 1 peatüki „Metsad” punkt 9 ja Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruse nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” paragrahvi 1 lõike 1 punkt 37 ning nimetatud määruse lisas esitatud Uulu-Võiste hoiuala kaart, et vältida topeltkaitset.

Kaitse-eeskirjaga ei ole reguleeritud kalapüüki ja ujuvvahendiga sõitmist, kuna kaitsealal ei ole veekogusid, kus saaks kalastamist harrastada või ujuvvahendiga sõita. Samuti ei ole reguleeritud poollooduslike koosluste hooldamist ning pilliroo ja adru varumist, sest neid kaitsealal ei esine.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

2.5.2.1. Lubatud tegevused

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal. Kaitsealal ei pesitse liike, mille isendite soodsa seisundi tagamiseks on tarvis kehtestada liikumispiiranguid pesitsusperioodiks. Ala on suure rekreatsiooniväärtusega ning inimeste kaitsealal viibimine ja metsasaaduste korjamine ei kahjusta koosluste soodsat seisundit. Metsa kõrvalsaaduste all peetakse silmas peale seente ja marjade ka käbisid, taimi, seemneid, dekoratiivoksi jms. Kaitseala kuulub Tahkuranna jahipiirkonda. Jahi pidamine jahiseaduse ja jahieeskirja alusel ei sea ohtu kaitseväärtuste soodsat seisundit.

Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud. Väljaspool selleks ettevalmistatud kohta võib lõkete teha kaitse-eeskirjaga lubatud või kaitseala valitseja nõusolekul tehtavatel töödel, nagu näiteks koosluste kujundamiseks korraldatud talgutel. Kogu kaitsealal on tallamis- ja tuleohtlikud ning valdavalt kuivad metsakooslused, mistõttu on oluline tagada luitemaastiku säilimine ja tuleohutus ning seetõttu ei ole lubatud telkida ega lõkete teha ettevalmistamata kohas. Kaitse-eeskirjaga lubatud või kaitseala valitseja nõusolekul tehtavatel töödel tuleb vältida lõkke tegemist tuleohtlikul ajal ning tuleohtlikus kohas (puude all ja taimestikuga kaetud alal). Kuna kaitseala vahetus läheduses on mitu eraisikute ning riigi loodud telkimis- ja lõkkekohta, ei ole kaitsealale lõkke- ja telkimiskohtade rajamine praegu kavas, kuid vajaduse korral on kaitse-eeskirjaga selleks võimalus jäetud.

Sõidukiga sõitmine on lubatud teedel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ja liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ning metsa- või põllumajandustöödel. Kuna kaitseala maastik on tallamis- ja erosioonitundlik, siis võib sõidukite ja maastikusõidukitega sõitmine väljaspool teid igal aastaajal, sõltumata ilmastikutingimustest, kahjustada ennekõike luidetel paiknevaid kooslusi ning luidetevaheliste nõgude kooslusi. Piirang kehtestatakse alal leiduvate elupaigatüüpide kahjustamise ja pinnasekahjustuste vältimiseks. Erandid on lubatud, et võimaldada vajaduse korral tegutseda eri- või hädaolukorras ning teha sihipäraseid ja kaitsealal vajalikke tegevusi, mis ei sea ohtu kaitse-eesmärkide saavutamist. Kaitseala valitseja kooskõlastab vaid sellise sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmise, mis ei kahjusta kaitseväärtuste soodsa seisundi säilimist.

2.5.2.2. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevus, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoimingud, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada paadisilda, seada projekteerimistingimusi ja anda ehitusluba ning rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist, ning jahiulukeid lisaõõta.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võtte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, saavutades looduskaitse ja arendushuvide ühitamise.

2.5.3. Sihtkaitsevöönd

2.5.3.1. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärgid

Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujunevate looduslike koosluste ja elupaikade säilitamiseks. Kaitsealal on Uulu-Võiste ja Leina sihtkaitsevöönd. Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on puhkemetsade säilitamine ning metsaökosüsteemide, sh vanade loodusemetsade (9010*) ja metsastunud luidete (2180) ning kaitseala eesmärgiks olevate haruldaste ja ohustatud liikide elupaikade säilitamine, taastamine ja soodsa seisundi tagamine. Leina sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on aktiivse puhkemajanduse säilitamine elupaikades ning metsaökosüsteemide, sh vanade loodusemetsade

(9010*) ja metsastunud luidete (2180) ning haruldaste ja ohustatud liikide elupaikade säilitamine, taastamine ja soodsa seisundi tagamine.

2.5.3.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine ilma kaitseala valitseja nõusolekut taotlemata. Rohkem kui 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Leina sihtkaitsevööndis on lubatud rahvaürituse korraldamine ilma kooskõlastamata ja osalejate piirarvuta. Leina sihtkaitsevööndis ei ole seatud rahvaüritusele osalejate arvu piirangut ja kooskõlastamiskohustust, sest seal toimuvad traditsiooniliselt Jõulumäe Tervisepordikeskuse üritused, mille igakordne kooskõlastamine pole vajalik (üritused toimuvad valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohtades), mistõttu seaks see kaitseala valitsejale ja tervisespordikeskusele põhjendamatu halduskoormuse.

Kaitseala sihtkaitsevööndites on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd. Vastavalt ehitusseadustiku § 3 lõikele 1 on ehtis inimtegevuse tulemusel loodud ja aluspinnasega ühendatud või sellele toetuv asi, mille kasutamise otstarve, eesmärk, kasutamise viis või kestvus võimaldab seda eristada teistest asjadest. Ehitised jagunevad hooneteks ja rajatisteks. Ehitiste hulka kuuluvad ka teed, truubid, teekraavid, tähised, infotahvlid ja spordirajad koos nende juurde kuuluva tähistuse ja muu vajaliku inventariga. Lubatud on kõigi ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus, sealhulgas teehoolduseks ja ohutuse tagamiseks vajalikud tegevused, nagu niitmine, libedustõrje, radade profileerimine, võsa eemaldamine, ohtlike või murdunud puude eemaldamine. Ehitiste hooldamiseks vajalike mootor- ja maastikusõidukite kasutamine on lubatud. Kaitsealal, sealhulgas sihtkaitsevööndis on mitu metsateed ja rada, mida kasutatakse metsandus- ja põllumajandustööde tegemiseks. Sihtkaitsevööndis paiknevaid teid kasutavad aasta läbi aktiivselt eri huvigrupid. Seetõttu on oluline lubada hooldustöid, et tagada kõigi teedel liikujate turvalisus ja tuleohutus (teed on omamoodi tuletõkestusribad) ning hoida ära pinnase tallamine ja häiring, mida võib põhjustada mootorsõidukitega sõitmine väljaspool teid, kui liiklemiseks ettenähtud teed on läbimatud. Kuigi Tallinna–Pärnu–Ikla maantee kauguse tõttu sihtkaitsevööndist (50 m) ei ole nimetatud tee külgnähtavuse (20 m tee servast) suurendamine sihtkaitsevööndis vajalik ja tõenäoline, on siiski ehitise hooldustöödeks § 10 lõike 1 punkti 3 kohaselt võimalus jäetud.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ja taastamiseks vajalik tegevus. Endisel kaevandusalal on kavas maastiku kujundamisega luua uusi elupaiku. Sihtkaitsevööndis on koosluste kujundamise eesmärgil lubatud metsaseadusekohane kujundusraie, kui see on vajalik luitemetsade seisundi säilitamiseks. Metsastunud luidete elupaigatüübis on eesmärk säilitada puistutes männienamus ja metsade praegune ilme. Kujundusraiet ei rakendata vanade loodusmetsade ning soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüüpides, et tagada nende koosluste looduslikkuse suurendamine.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud tee, tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks püstitatava ehitise all mõeldakse kõiki ehitisi, mis on vajalikud kaitsealal paiknevate kinnistute toimimiseks, sealhulgas ligipääsuteed, kergliiklusteed ja muud kommunikatsioonid. Kaitseala valitseja võib lubada rajada rajatisi, mis ei ohusta kaitse-eesmärkide saavutamist või mis on hädavajalikud. Seega on võimalik lubada sihtkaitsevööndisse nende rajatiste ehitamist, millel mõju kaitsealale puudub, näiteks

maakaabelliini, infotahvlite, suunaviitade paigaldamist. Kaitseala läbivad Tallinna–Pärnu–Ikla riigimaantee ja mitu kohalikku teed. Teed, mille maaüksuse sihtotstarve on transpordimaa, jäävad kaitseala piiridest välja. Kooskõlastamiskohustus on vajalik, et kaitseala valitseja saaks tagada kaitset vajavate metsaelupaigatüüpide säilimise piisaval hulgal.

Rohkem kui 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis. Leina sihtkaitsevööndis rahvaürituste korraldamisel kaitseala valitsejaga kooskõlastamise kohustust ei ole. Väikese osalejate arvuga rahvaürituse korraldamine ei tekita kaitsealale olulist kahju, kuid liigse inimkoormuse ohjamiseks on seatud Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis kooskõlastamiskohustus rahvaüritusele, mille osalejate arv ületab 150 inimese piiri. Muu hulgas Uulu-Võiste maastikukaitsealal üritusi korraldava Orienteerumisklubi West statistikast selgub, et orienteerumiseljapäevakutel osalejate arv jääb üldjuhul alla 150, suurimal üritusel on osalejate arv küündinud 207 inimeseni. Suur inimhulk võib kahjustada elupaiku ja pinnast, suurendada reostuskoormust ning häirida kaitsealuseid liike, seetõttu on kooskõlastamise korral võimalik kaitseala valitsejal seada korraldamisele tingimusi, mis aitavad ära hoida loodusväärtuste kahjustumise.

Sihtkaitsevööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud maaparandussüsteemide hoiutööd. Maaparandussüsteemi hoiutööde puhul hindab kaitseala valitseja planeeritavate töödega kaasnevat mõju ala kaitse-eesmärkidele ja kooskõlastab tegevused, mis ei kahjusta ala eesmärkide saavutamist. Sihtkaitsevööndis on maaparandussüsteemide hoiutööd lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, kuna maaparandussüsteemide hooldamine võib põhjustada olulisi muutusi metsaökosüsteemi veerežiimis ja kahjustada elupaigatüübi vanad loodusemetsa seisundit. Valitsejale antud küsimuses kaalutlusõiguse andmise eesmärgiks on leida mõistlik kompromiss maaparandussüsteemi toimimise ning loodusväärtuste kaitse vahel. Hooldustööde lubamisel hindab Keskkonnaamet ühelt poolt tegevuse potentsiaalset mõju ala loodusväärtustele, teisalt kaalub kas hooldamata jätmise tekitaks kahju väljaspool kaitseala asuvatele aladele. Maaparandussüsteemide hooldamist, millest sõltuvad kaitsealast väljapoole jäävad maatulundusmaal paiknevad maaparandussüsteemid, reeglina ei keelata. Maa-Ameti maaparanduse kaardirakenduse andmetel alale maaparandussüsteeme hetkel ei jää. Praeguseks on aga aastakümneid tagasi rajatud kuivenduskraavid kinni kasvamas ning seetõttu on kuivenduse mõju hakanud taanduma. Kuivendusüsteemi taas hooldusesse võtmise korral võib teatud kohtades metselupaikade seisund halveneda.

2.5.3.3. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevust, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärki või seisundit. Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega, majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Erisus on tehtud metsastunud luidete elupaigatüübis (2180), kus on lubatud kujundusraied. Kujundusraiate puhul on tegu lubatud majandustegevusega, millega tagatakse litemännikute praeguse ilme säilimine. Vanade loodusemetsade ning soostuvate ja soo-lehtmetsade soodsa seisundi säilimiseks on nendes elupaikades keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Kaitse-eeskiri lubab sihtkaitsevööndis teha vajaduse korral koosluste kujundamist vastavalt kaitse-eesmärgile. Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole

seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja mida tehakse tulu saamise eesmärgiga, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevus.

2.5.4. Piiranguvöönd

2.5.4.1. Piiranguvööndi kaitse-eesmärgid

Kaitsealal on Uulu-Võiste piiranguvöönd, mille kaitse-eesmärk on puhkemetsade säilitamine püsimeetsana, metsamaastiku, sealhulgas metsakoosluste, elupaigatüübi metsastunud luited (2180) ja kaitseala eesmärgiks olevate kaitstavate liikide elupaikade ning kasvukohtade säilitamine ja taastamine.

2.5.4.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi. Piiranguvööndis on lubatud rahvaürituse korraldamine. Uulu-Võiste piiranguvööndis toimuvad sageli spordiüritused (orienteerumine, taldrikugolf jne), mille kooskõlastamiskohustus seaks suure halduskoormuse nii kaitseala valitsejale kui ka ürituste korraldajale. Väljaspool radu toimuvate sporditegevuste puhul on harilikult inimkoormus hajutatud, mistõttu pole kaitstavad loodusväärtused ohustatud. Seetõttu pole piiranguvööndis korraldatavatele rahvaüritustele seatud kooskõlastamiskohustust koos osalejate piiravuga.

Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine. Erand tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamiseks on vajalik puhkerajatiste (lõkke- ja telkimisplatsid) tekitamiseks ja tähistamiseks, kaitsealal paiknevate kinnistute toimimiseks ning muudeks sarnasteks tegevusteks, näiteks maakaabelliini, infotahvlite ja suunaviitade paigaldamine. Tee rajamisega kaasnev mõju kaitseväärtustele sõltub tööde iseloomust ja toimumise asukohast, mistõttu tuleb seda iga kord eraldi hinnata. Pärnu maakonna teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0” kohaselt rekonstrueeritakse Uulu-Võiste maastikukaitsealaga piirnevalt tee III klassi maanteeks, mis on võimalik saavutada ka ilma maanteed laiendamata. Planeeringus toodud kergliiklustee on kavas rajada olemasolevale teele ja kaitseala piirile. Maantee külgnähtavuse suurendamiseks vajalik metsa raadamine loetakse ehitise hooldustööks, mida kaitse-eeskirjaga piiranguvööndis ei piirata. Loodusväärtuste säilimiseks ja kaitse-eesmärgi saavutamiseks on tarvis tagada metsade majandamine püsimeetsana, millest tulenevalt on piiranguvööndis lubatud kaitseala valitseja nõusolekul uuendusraietest turberaie kuni 2 ha suuruse langina, lageraie on kaitsealal keelatud. Kuna looduskaitseaduse kohaselt on piiranguvööndis keelatud ainult uuendusraied, on hooldusraied (valgustus-, harvendus- ja sanitaarraie) piiranguvööndis endiselt lubatud. Püsimeetsamajanduse peamine raieviis on valikraie, kuid kuna pärast valikraiet uueneb mets edukalt üksnes vähestes kasvukohatüüpides, siis jäetakse kaitse-eeskirjaga võimalus majandada püsimeetsasarnaselt turberaiana ka neid puistuid, kus valikraie ei oleks metsa uuendamise seisukohast sobilik. See tähendab seda, et vana metsa elupaigana vajavate liikide elupaikades ja elupaigatüübis metsastunud luited (2180) (keskkonnaregistrisse kantud elupaiga ulatuses), et

tekitata kunagi lagealasi. Sõltuvalt raieks planeeritud koha väärtustest võib see tähendada näiteks seda, et pärast viimast turberaie raiejärku peab I rinde täius olema 30%. Turberaie ja muude metsamajanduslike tööde tegemisel on tarvis tagada metsakoosluste soodne seisund. Raiete tegemisel metsamaal tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 25 tihumeetrit puid, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgest, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. Piiranguvööndis asuvad valdavalt metsastunud luited (2180), mille soodne seisund on tagatud, kui metsi majandatakse püsimeetsana ning suurendatakse metsa looduslikkust. Sellele aitab kaasa, kui metsakoosluses on kokku vähemalt 25 tm eri laguastmes lamapuitu, surnud puid, säilikipuid ja muid kõrge bioloogilise väärtusega puid (põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puud). Samas on oluline tagada külastajate ohutus, ennekõike liikumisradadel jm enim külastatavates paikades, mistõttu tuleb kukkumisohtlikud puud eemaldada radade äärest. Seetõttu on jäetud kaitseala valitsejale kaalutlemisõigus, et vastavalt asjaoludele otsustada kaitse-eesmärgist lähtuvalt optimaalsem raieliik (aegjärene, häil- või veerraie) ja ulatus.

2.5.4.3. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on keelatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uue maaparandussüsteemi rajamine. Need tegevused muudavad oluliselt veerežiimi ja maastikuilmet ning seavad ohtu koosluste soodsa seisundi. Keelatud on maavara kaevandamine ning energiapuistu rajamine. Energiapuistute elustik ei ole mitmekesine, sobivad elutingimused on tagatud vaid vähestele liikidele. Kaitse-eeskirjaga ei keelata puhtpuistute kujundamist, sest see võib osutada vajalikuks liigikaitseliste ja kaitsekorralduskavast tulenevate tööde tegemisel. Piiranguvööndis on keelatud lageraie vastavalt looduskaitseaduse paragrahvile 30, sest maastikuilme ja rekreatiivselt väärtusliku metsa säilitamiseks on vajalik metsakatte säilitamine. Maavara kaevandamine seab ohtu alale omapärase maastikuilme ja koosluste säilitamise. Piiranguvööndis on keelatud biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, kuna kemikaalid mõjutavad oluliselt ökosüsteeme.

3. Menetluse kirjeldus

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 22. septembrist – 20. oktoobrini 2014 Keskkonnaameti Pärnu kontoris ja Tahkuranna Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku kohta ilmus 15. septembril 2014 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja 16. septembril 2014 kohalikus ajalehes Pärnu Postimees. Teade kaitse-eeskirja avaliku arutelu kohta ilmus 26. novembril 2014 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja 25. novembril 2014 kohalikus ajalehes Pärnu Postimees. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 15. septembril 2014.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti kaitsealal paikneva 13 kinnisasja neljale eraomanikule ning Pärnu Maavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele, SA-le Jõulumäe Tervisespordikeskus ja Tahkuranna Vallavalitsusele teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta.

Kirjadele vastas üks maaomanik, Tahkuranna Vallavalitsus, Tahkuranna Vallavolikogu, SA Jõulumäe Tervisespordikeskus, Maanteeamet, Riigimetsa Majandamise Keskus ja

Kultuuriministeerium, kellele koostati ja väljastati vastuskirjad hiljemalt 20. novembriks 2014.

Eelnõu avalik arutelu toimus 3. detsembril 2014 Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu kontoris (Roheline 64, Pärnu). Arutelus osales kaheksa huvigruppide esindajat.

	Arvamuse esitaja nimi ja seos eelnõuga	Ettepaneku ja/või arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus
1.	Anita Haljak, maaomanik	1. Ettepanek määrata loodava Uulu-Võiste maastikukaitseala sihtkaitsevööndisse jääv Kristo maaüksuse osa Uulu-Võiste piiranguvööndi koosseisu.	1. Arvestades asjaolu, et Kristo maaüksusel asuv metsaosa ei ole arvatud Natura 2000 loodusalade võrgustikku ning inventuuri käigus ei ole tuvastatud kõnealusel alal kaitset vajavat elupaigatüüpi, otsustas Keskkonnaamet Kristo maaüksuse Uulu-Võiste maastikukaitsealalt välja arvata.
2.	Enn Tasalain, Jõulumäe Tervisespordikeskuse juhataja	1. Viia Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja sisse muudatus, kus jäetakse ära sihtkaitsevöönd, piiranguvöönd Metsaküla–Leina–Jõulumäe ja Linnu tee – Jõulumäe tee vahelisel alal. 2. Nimetatud teedevahelisel alal lubada sportlikku tegevust ja keskuse edasist arengut.	1. Alalt piirangu- ja sihtkaitsevööndi eemaldamine võrduks maastikukaitsealalt välja jätmisega. Kuna ala kuulub üleeuroopalisse loodusalade võrgustikku ja asub praegu Uulu-Võiste hoiualal, jääks alale kehtima senine hoiuala kaitsekord. Hoiuala kaitsekord ei ole metsaelupaikade kaitseks piisav, sest seal on kaitse tagatud ainult elupaigatüüpidele kvalifitseeruvates puistutes. Teistes puistutes oleks majandustegevus lubatud. See tooks kaasa elupaikade killustumise ega võimaldaks potentsiaalsetel elupaikadel taastuda. Lisaks pole hoiualal kehtiv kompensatsioon proportsionaalne seal kehtivate piirangute rangusega (piirangud on võrdsed sihtkaitsevööndiga, kuid kompensatsioon piiranguvööndiga). 2. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, mille kohaselt ei seata piiranguvööndis selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas korraldatavale rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust. Metsaküla–Leina tee ja Linnu tee vahelisel alal asuvate sihtkaitsevööndi lahustükkide põhjal moodustatakse Leina sihtkaitsevöönd, kus ei seata rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust ega osalejate arvu piirangut. Vastavalt Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõule on sihtkaitsevööndis lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd. Vastavalt looduskaitseadusele kaitseala piiranguvööndis ehitiste hooldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida ei saa, seepärast on piiranguvööndis ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus lubatud. Kaitse-

			eeskirja eelnõu kohaselt on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud ka sihtkaitsevööndisse tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbeta rajatise püstitamine ning piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Nende leevenduste alusel saab Keskkonnaamet kaalutleda Jõulumäe Tervisespordikeskuse tarbeks vajalike ehitus- või arendustegevuste elluviimise võimalusi ja anda nende rajamiseks nõusolek juhul, kui ala kaitse-eesmärke ei kahjustata.
3.	Tõnu Seil, Kultuuri-ministeerium	1. Metsaküla–Leina tee ja Jõulumäe–Linnu tee vahelisel alal lubada sportlikku tegevust, Jõulumäe Tervisespordikeskuse edasist arengut ning radade hooldamiseks, korrashoiuks ja võistluste ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks liikuda alal spetsiaalsete mootorsõidukitega või jätta Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõust välja kahe tee vahelisel alal kõik piirangud rahvaürituste korraldamiseks ning mootorsõidukitega liikumiseks liikumisradade hooldamise, korrashoiu ja võistluste ettevalmistamise ja läbiviimise eesmärgil.	1. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, mille kohaselt ei seata piiranguvööndis selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas korraldatavale rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust. Vastavalt looduskaitseadusele ei saa piiranguvööndis ettevalmistatud ja tähistatud kohas rahvaürituse korraldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida, seega on seal rahvaürituse korraldamine kooskõlastamiskohustuseta ja osalejate arvu piiranguta. Metsaküla–Leina tee ja Linnu tee vahelisel alal asuvate sihtkaitsevööndi lahustükkide põhjal moodustatakse Leina sihtkaitsevöönd, milles ei seata rahvaüritustele kooskõlastamiskohustust ega osalejate arvu piirangut. Vastavalt Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõule on sihtkaitsevööndis lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd. Vastavalt looduskaitseadusele ei saa kaitseala piiranguvööndis ehitiste hooldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida, seepärast on piiranguvööndis ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus lubatud. Kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud ka sihtkaitsevööndisse tee, tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbeta rajatise püstitamine ning piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Nende leevenduste alusel saab keskkonnaamet kaalutleda Jõulumäe Tervisespordikeskuse tarbeks vajalike ehitus- või arendustegevuste elluviimise võimalusi ja anda nende rajamiseks

			nõusolek juhul, kui ala kaitse-eesmärke ei kahjustata.
4.	Riigimetsa Majandamise Keskus	<p>1. RMK edastas 2012. aastal arvamuse Uulu-Võiste MKA kohta. Toona nõustusime ettepanekute ja märkusteta. Vahepeal on rangelt kaitstava ala pindala suurendatud 102,1 ha-lt 291,7 ha-ni. RMK ei nõustu, et pärast osapooli rahuldavat kokkulepet hakatakse tegema olulisi muutusi tsoneeringus.</p> <p>2. RMK hinnangul vajab muutmist rahvaürituse korraldamise piirnorm.</p> <p>3. RMK teeb ettepaneku jätta praeguse Tallinna–Pärnu–Ikla riigimaantee äärde piisav puhver, et säiliks võimalus tulevikus lahendada planeeritav Via Baltica trass (koos lisanduvate kogujateede ja kergliiklusteedega) kaitseala piire täiendavalt korrigeerimata.</p> <p>4. Segaseks jääb määruse eelnõu seletuskirja punkti 2.5.3.2 sõnastus kolmandas lõigus, kus justkui räägitakse kogu kaitsealast, aga mitte</p>	<p>1. Kõnealused muudatused tsoneeringus tehti seetõttu, et varem planeeritud maastikukaitseala sihtkaitsevööndi pindala oli olulisel määral väiksem kui ranget kaitset vajavate elupaigatüüpide (vanad loodusmetsad (9010*)) pindala, mille kaitse on ette nähtud Uulu-Võiste loodusala eesmärgina. Elupaigatüüp vanad loodusmetsad säilib ja nende kujunemine toimub ainult looduslike protsesside kaudu, mistõttu ei ole nende kaitse ega kujunemine võimalik piiranguvööndis. Piiranguvööndi kaitsekord võimaldab metsa majandamist, mille korral ei ole vanade loodusmetsade säilimine ega kujunemine tagatud. Selleks, et täita alal kaitse-eesmärgiks võetud elupaikade kaitse kohustust, tuli laiendada sihtkaitsevööndi osakaalu kaitsealal. Sihtkaitsevööndi kaitsekord ei välista metsa kasutamist puhkealana ja inimeste liikumisele piiranguid ei seata. Samuti on suurem osa kaitseala territooriumist tsoneeritud piiranguvööndisse, kus on võimalik metsa majandada ja ala puhkemaastikuna kasutamist soodustada.</p> <p>2. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, mille kohaselt ei seata piiranguvööndis selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas korraldatavale rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust. Vastavalt looduskaitseadusele ei saa piiranguvööndis ettevalmistatud ja tähistatud kohas rahvaürituse korraldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida, seega on seal rahvaürituse korraldamine kooskõlastamiskohustuseta ja osalejate arvu piiranguta. Metsaküla–Leina tee ja Linnu tee vahelisel alal asuvate sihtkaitsevööndi lahustükkide põhjal moodustatakse Leina sihtkaitsevöönd, milles ei seata rahvaüritustele kooskõlastamiskohustust ega osalejate arvu piirangut. Kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, millega on Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekuta lubatud kuni 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine ning üle 150 osalejaga rahvaürituse</p>

		<p>lubatud tegevustest sihtkaitsevööndis. Palume sõnastust muuta, et tuleks välja selgemalt sihtkaitsevööndile suunatud selgitused.</p> <p>5. RMK teeb ettepaneku kokku kutsuda avalik arutelu, et otsida lahendusi tekkinud kitsaskohtadele.</p>	<p>korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.</p> <p>3. Maanteeamet on teinud ettepaneku arvata kaitsealalt välja Via Baltica äärne teemaa (tee teljest mõlemale poole 11 m). Keskkonnaamet on ettepanekut arvestanud ning jätnud kaitsealalt välja ala, mis jääb tee servast 10 m kaugusele, jättes nii alalt välja ka teemaa. Samuti on Maanteeameti ettepanekul moodustatud tee servast kuni 50 m kaugusele piiranguvöönd. Nii sihtkaitsevööndis kui ka piiranguvööndis on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd ja kaitseala valitseja nõusolekul tee, tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbeta rajatiste püstitamine kaitseala ning kaitsealal asuva kinnistu tarbeks.</p> <p>4. Vastavalt ettepanekule on seletuskirja sõnastust täpsustatud.</p> <p>5. Avaliku arutelu korraldamise ettepanekut arvestatakse. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalik arutelu toimub 03.12.2014 algusega kell 14.00 Keskkonnaameti Pärnu kontoris aadressil Roheline 64.</p>
5.	Margus Eisenschmidt, Maanteeamet	<p>1. Märkida kaitseala kaardile Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0–170,0” kaitseala läviva trassi joon koos tee ja tee kaitsevööndi alaga.</p> <p>2. Arvata kaitseala piiridest välja riigimaantee nr 4 Tallinna–Pärnu–Ikla teemaa-ala, mis on kaitseala piires riigimaantee teljest mõlemale poole 11 m, kokku 22 m.</p> <p>3. Lisada kaitseala kaitsekorra lubatud tegevuste loetellu teehoiutööde teega</p>	<p>1. Kaitsealade kaardid koostatakse Eesti põhikaardi ja maakatastri kaardi alusel. Kaitseala kaardile planeeringu joont ei kanta, kuid kaitseala piiritlemisel arvestame maantee paiknemisega.</p> <p>2. Kuna kaitseala piirid moodustatakse rasterkujul oleva põhikaardi alusel, on kaitseala piiri moodustamisel lähtunud maantee välimisest servast ning piir on tehtud sellest 10 m kaugusele. Sellega on Uulu-Võiste maastikukaitsealalt välja arvatud ala, mis asub põhikaardile kantud maantee välisservast kuni 10 m kaugusel, kokku 32 m, ning seega on ettepanekus esitatuga arvestatud.</p> <p>3. Kaitseala sihtkaitsevööndites on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd. Lubatud on kõigi ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus, sealhulgas teehoolduseks ja ohutuse tagamiseks vajalikud tegevused, nagu niitmine, libedustõrje, radade profileerimine, võsa eemaldamine, ohtlike või murdunud puude eemaldamine. Kuna ettepanekuga esitatu on juba käsitletud kaitse-eeskirja eelnõu § 10 punktis 3, siis pole dubleeriva punkti lisamine kaitse-eeskirja vajalik. Vastavalt looduskaitseadusele ei saa kaitseala piiranguvööndis ehitiste hooldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida, seepärast on ka</p>

	<p>külgneval alal.</p> <p>4. Arvata kaitseala sihtkaitsevööndist välja riigimaantee tee kaitsevöönd, mis on teeseaduse kohaselt äärmise sõiduraja teljest mõlemale poole 50 m, ehk kokku <i>ca</i> 112 m.</p> <p>5. Lisada kaitseala lubatud tegevuste loetellu teehoiutööd teega külgneval alal teemaa ulatuses.</p> <p>6. Lisada kaitseala lubatud tegevuste loetellu teega külgneva metsa raie tee külgnähtavuse tagamiseks, mis oleks riigimaantee nr 4 Tallinna–Pärnu–Ikla kaitsealaga külgnevas ulatuses kooskõlas tee projekteerimise normidega 20 m sõidutee servast tasemel „rahuldav”.</p>	<p>piiranguvööndis ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus lubatud.</p> <p>4. Vastavalt ettepanekule moodustas Keskkonnaamet Tallinna–Pärnu–Ikla riigimaantee äärde piiranguvööndi, mille välimine piir ulatub praegu rasterkujul põhikaardile märgitud tee välisservast mõõdetuna 50 m kaugusele.</p> <p>5. Kuna vastavalt ettepanekule nr 2 on Tallinna–Pärnu–Ikla maantee teemaa-ala (tee teljest mõlemale poole 11 m) arvatud kaitsealast välja, ei kehti teemaal kaitseala piirangud ja vastava punkti lisamine kaitseala kaitse-eeskirja ei ole vajalik.</p> <p>6. Ettepanekut ei võetud arvesse, kuna sellist sõnastust kaitse-eeskirjades ei kasutata. Maantee külgnähtavuse suurendamiseks vajalik metsa raadamine loetakse ehitise hooldustööks (§ 10 lõike 1 punkt 3). Kuigi Tallinna–Pärnu–Ikla maantee kauguse tõttu sihtkaitsevööndist (50 m) ei ole nimetatud tee külgnähtavuse (20 m tee servast) suurendamine sihtkaitsevööndis vajalik ja tõenäoline, on siiski selleks võimalus jäetud. Maantee külgnähtavuse suurendamiseks vajalik metsa raadamine loetakse ehitise hooldustööks, mida kaitse-eeskirjaga piiranguvööndis ei piirata. Piiranguvööndis on lubatud metsa majandamine turberaiega vastavalt kaitse-eeskirja § 14 lõigetele 3 ja 4 ning hooldusraietega</p> <p>Lisaks selgitasime, et kui Uulu-Võiste maastikukaitseala vahelises lõigus Tallinna–Pärnu–Ikla maantee renoveerimisel ja tee liiklusohutumaks ja sujuvamaks planeerimisel selgub, et on vajalik kavandada vajalikke ehitustegevusi ka kaitseala territooriumil, siis annab kaitse-eeskiri selle tegevuse kooskõlastamiseks õigusliku aluse (§ 10 lõike 2 punkt 3 ja § 14 lõige 2). Vajalikud tegevused tuleb planeerida vastava projektiga ja kui selgub, et planeeritud tegevusega võib kaasneda negatiivne mõju Natura loodusala kaitse-eesmärkidele, siis tuleb KMH käigus teha ka Natura asjakohane hindamine. Mõju hindamise käigus saab kaaluda alternatiive ja kavandada tegevusele leevendavaid meetmeid.</p>
--	--	---

6.	Tahkuranna Vallavolikogu	<p>1. Maa-ameti kitsenduste kaardile on kantud kaitstavad liigid, kuid nende ulatus alal on 0 m² ja need ei kajastu keskkonnaregistris.</p> <p>2. Soovitakse ka edaspidi ala kasutada aktiivse puhkamise, tervise parandamise ja sportimise eesmärgil.</p> <p>3. Luitemetsa kaitsmiseks on Natura loodusalade nimistusse kuulumine täiesti piisav meede.</p>	<p>1. Kaitstavate liikide elupaigad on kantud nii Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendusse, kitsenduste kaardile kui ka keskkonnaregistri kaardirakendusse antud ala puhul punktobjektidena. Liikide punktobjektidena registrisse kandmine ei tähenda seda, et nende elupaikade pindala alal oleks 0. Alal registreeritud kaitsealused liigid kasutavad elupaigana kogu ümbritsevat kooslust, mistõttu ei ole kaardile kantud liikide elupaiku väiksemate piiritletud polügoonide kujul ja seetõttu puudub elupaikadel pindalainfo. Registrisse kantud liigiinfo annab teadmise, millised liigid kõnealust ala elupaigana kasutavad ja mitu kaitsealuse liigi leidu on alal registreeritud.</p> <p>2. Uulu-Võiste maastikukaitseala on ka edaspidi võimalik kasutada aktiivseks puhkamiseks, tervise parandamise ja sportimise eesmärgil on ka edaspidi võimalik. Vastavalt kaitse-eeskirja eelnõule on lubatud inimeste viibimine, marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine ja jahipidamine kogu alal. Ka on lubatud kaitseala teedel sõidukitega sõitmine. Kaitse-eeskirja on avaliku väljapaneku jooksul sisse viidud leevendused, millega ei seata rahvaürituse korraldamisele piiranguvõõndis ja Leina sihtkaitsevõõndis osalejate arvule piirangut ja kooskõlastamiskohustust. Kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, millega on Uulu-Võiste sihtkaitsevõõndis kaitseala valitseja nõusolekuta lubatud kuni 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine ning üle 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Tuleohutust silmas pidades on kaitsealal telkimine ja lõkke tegemine lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud.</p> <p>3. Uulu-Võiste maastikukaitseala loomine on tingitud vajadusest kehtestada olemasolevatele kaitsealadele uus kaitsekord, sest vastavalt looduskaitseaduse paragrahvi 91 lõikele 1 kehtivad enne looduskaitseaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord kuni käesoleva seaduse alusel kehtestatud kaitse-eeskirjade jõustumiseni või kaitse kehtetuks tunnistamiseni, kuid mitte kauemaks kui 2016. aasta 1. maini. Seega kaob nimetatud kuupäeval kehtiv kaitsekord</p>
----	--------------------------	---	---

			<p>kaitsealusel objektil Uulu rannamännikud ja Surju rannametsad, mis võeti kaitse alla Pärnu rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee 12. septembri 1958. a otsusega nr 376. Natura loodusalade nimistusse kuulumine ei taga iseenesest alale kaitsekorda, vaid seab Eesti Vabariigile kohustuse kehtestada alal kaitsekord kas hoiualade, maastiku- või looduskaitsealade moodustamise kaudu. Metsa- ja märgalade elupaikasad tuleb kaitsta maastiku- või looduskaitsealadena, sest hoiualade kaitsekord pole nende elupaigatüüpide säilimiseks piisav, kuna hoiuala korral pole võimalik konkreetselt määrata tegevusi, mille kooskõlastamine on vajalik või mitte. Samuti pole võimalik hoiualal keelata vajalikul määral maavara kaevandamist, sõidukite või maastikusõidukitega sõitmist väljaspool teid jms.</p>
7.	Tahkuranna Vallavalitsus	<p>1. Tahkuranna Vallavalitsusele jääb arusaamatuks, miks on alale määratud nii suur sihtkaitsevööndi osa, milles on ette nähtud looduslik areng.</p> <p>2. Tehakse ettepanek loobuda kaitstaval alal piirangutest inimeste liikumisele ürituste korraldamise käigus.</p> <p>3. Tehakse märkus, et määruse seletuskiri ei seleta lahti, millised on need ohutegurid, mille alusel võiksid kaitse-eesmärgiks olevad liigid sattuda ohustatud liikide hulka.</p> <p>4. Tehakse märkus, et määruse seletuskirjas on jäetud lahti kirjutamata § 46 lõike 3 unkt 2, mis sätestab, et III kaitsekategooriasse arvatakse liigid, mis kuulusid I või II</p>	<p>1. Kõnealused muudatused tsoneeringus tehti seetõttu, et varem planeeritud maastikukaitseala sihtkaitsevööndi pindala oli olulisel määral väiksem kui ranget kaitset vajavate elupaigatüüpide (vanad loodusemetsad (9010*)) pindala, mille kaitse on ette nähtud Uulu-Võiste loodusala eesmärgina. Elupaigatüüp vanad loodusemetsad säilib ja nende kujunemine toimub ainult looduslike protsesside kaudu, mistõttu ei ole nende kaitse ega kujunemine võimalik piiranguvööndis. Piiranguvööndi kaitsekord võimaldab metsa majandamist, mille korral ei ole vanade loodusemetsade säilimine ega kujunemine tagatud. Selleks, et täita alal kaitse-eesmärgiks võetud elupaikade kaitse kohustust, tuli laiendada sihtkaitsevööndi osakaalu kaitsealal. Sihtkaitsevööndi kaitsekord ei välista metsa kasutamist puhkealana ja inimeste liikumisele piiranguid ei seata. Samuti on suurem osa kaitseala territooriumist tsoneeritud piiranguvööndisse, kus on võimalik metsa majandada ja ala puhkemaastikuna kasutamist soodustada.</p> <p>Uulu-Võiste maastikukaitseala kohta on koostatud kaitsekorralduskava eelnõu, mis selgitab probleemi järgnevalt: „Sageli tekitab poleemikat luitemetsade puhul ka see, kas kaitsta nende looduslikku arenguprotsessi (mille käigus vähemalt madalamatel luitealadel toimub nende muldade rikastumine ja looduslik areng tihedama kuuse-männi segametsa suunas) või seisundit</p>

	<p>kaitsekategooriasse, kuid on vajalike kaitseabinõude rakendamise tõttu väljaspool hävimisohtu.</p> <p>5. Pärnu–Ikla maantee äärde jäetud 10 m laiune puhversoon on Via Baltica ääres liiga väike, arvestades asjaoluga, et kraavid jäetakse kaitseala sisse, et vältida või vähendada kraavide hooldamist. Sõidumaanteeäärsed kraavid on ettenähtud teelt liigvee ärajuhtimiseks, tagades sellega tee püsimise.</p> <p>6. Ettepanek viia moodustatava kaitseala piir 50 m kaugusele Tallinna–Pärnu–Ikla riigimaanteest, vajaduse korral raiuda alasse sihid, millega oleks piir selgelt määratud.</p> <p>7. Korraldada Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalik arutelu.</p>	<p>(säilimist hõredailmelise männimetsana). Looduslikes tingimustes tagab luitemännikute pikaajalise säilimise metsatulekahjude ja loodusliku erosiooni mullaviljakust vähendav mõju, ent nende mõju ja ulatus tänapäeva luitemetsades on üpris tühine. Kaitsekorralduskava koostaja on seisukohal, et sihtkaitsevööndi aladel võiks eelistada koosluse protsessi kaitset ning piiranguvööndis asuvatel elupaiga levikualadel eelkõige suurt rekreatiivset huvi arvestades tegeleda seisundi kaitsega, ent samas säilitades ja taastades liigilise mitmekesisuse jaoks olulisi koosluse elemente” (OÜ Naturum, ekspert Mati Kose).</p> <p>Lähtudes eelmainitust on jagatud metsastunud luidete elupaigatüübile vastavad metsaosad nii piirangu- kui ka sihtkaitsevööndi vahel. Sihtkaitsevööndis asuvate metsade puhul rakendatakse eelmainitud protsessi kaitset, kuid piiranguvööndis majandatakse metsa vastavalt kaitse-eeskirja eelnõu § 14 lõigetele 3 ja 4.</p> <p>2. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, mille kohaselt ei seata piiranguvööndis selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas korraldatavale rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust. Vastavalt looduskaitseadusele ei saa piiranguvööndis ettevalmistatud ja tähistatud kohas rahvaürituse korraldamist kaitse-eeskirjaga reguleerida, seega on ka seal rahvaürituste korraldamine kooskõlastamiskohustusega. Metsaküla–Leina tee ja Linnu tee vahelisel alal asuvate sihtkaitsevööndi lahustükkide põhjal moodustatakse Leina sihtkaitsevöönd, milles ei seata rahvaüritusele kooskõlastamiskohustust ega osalejate arvu piirangut. Kaitse-eeskirja eelnõusse viiakse sisse muudatus, millega on Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekuta lubatud kuni 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine ning üle 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.</p> <p>3. Seletuskirja on täiendatud kaitse-eesmärgiks olevate liikide kohta käivate ohutegurite osas.</p> <p>4. Looduskaitseaduse § 46 lõike 3 punkti 2 selgitus on jäetud määruse seletuskirjast välja, sest Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevad III kategooria liigid pole varem kuulunud I ega II kaitsekategooriasse.</p>
--	--	---

			<p>5. Kaitse-eeskirja § 11 punkti 3 alusel on teekraavide hoiutööd sihtkaitsevööndis lubatud. Looduskaitseeaduse § 31 tulenevalt ei saa kaitse-eeskirjaga piiranguvööndis reguleerida olemasolevate ehitiste, sh teede, radade ja metsasihtide hooldustöid ning olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutöid, mistõttu on piiranguvööndis nende objektide hooldamiseks vajalikud tegevused lubatud.</p> <p>6. Maanteeamet on teinud ettepaneku arvata kaitsealalt välja Via Baltica äärne teemaa (tee teljest mõlemale poole 11 m). Keskkonnaamet on ettepanekut arvestanud ning jätnud kaitsealalt välja ala, mis jääb tee servast 10 m kaugusele, jättes nii alalt välja ka teemaa. Samuti on Maanteeameti ettepanekul moodustatud tee servast kuni 50 m kaugusele piiranguvöönd. Nii sihtkaitsevööndis kui ka piiranguvööndis on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd ja kaitseala valitseja nõusolekul ka tee, tehnovõrgurajatise ja tootmisotstarbeta rajatiste püstitamine kaitseala ning kaitsealal asuva kinnistu tarbeks. Ehitiste hulka kuuluvad ka teed, truubid, teekraavid, tähised, infotahvlid ja spordirajad koos nende juurde kuuluva tähistuse ja muu vajaliku inventariga. Lubatud on kõigi ehitiste hooldamiseks vajalik tegevus, sealhulgas teehoolduseks ja ohutuse tagamiseks vajalikud tegevused, nagu niitmine, libedustõrje, radade profileerimine, võsa eemaldamine, ohtlike või murdunud puude eemaldamine. Nende tingimustega on tagatud Via Baltica hooldamine ja vajaduse korral laiendamine.</p> <p>7. Avaliku arutelu korraldamise ettepanekut arvestatakse. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalik arutelu toimub 03.12.2014 algusega kell 14.00 Keskkonnaameti Pärnu kontoris aadressil Roheline 64.</p>
8.	Tahkuranna Vallavalitsus	1. Tahkuranna Vallavalitsus ei nõustu laiaulatusliku sihtkaitsevööndi moodustamisega, mille tagajärjel hävib piirkonna suurim väärtus – luitemets. 16.08.2005 on Tahkuranna Vallavalitsus	<p>1. Sihtkaitsevööndi moodustamisel on arvestatud loodusväärtuste paiknemisega. Piiranguvööndis on tagatud kodanike soovikohane tegevus.</p> <p>2. Kogu sihtkaitsevööndite alla jääv ala ei ole tõepoolest vana loodusemets. 2009. aasta inventuuri andmetel on Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis elupaigatüüpi vanad loodusemetsad ligikaudu 26,66 ha, 30–50 aasta perspektiivis samaks elupaigatüübiks kujunevat metsa on ligikaudu 106,99 ha, elupaigatüüpi metsastunud luiteid on ligikaudu 32,01 ha ja</p>

	<p>pöördunud 353 kodaniku allkirja alusel Keskkonnaministeeriumi poole ja soovinud metsa kasutada alljärgnevalt: looduse kaitse ja keskkonnakaitse (säilitada luitemets), sanitaarkaitse (kaitse saaste eest – roheline võrgustik), rekreatsioon (inimesele puhkamise, tervise parandamise ja sportimisvõimaluste loomine luitemetsades), kõrvalkasutus (metsamarjade ja seente korjamine), teadus- ja õppetöö, puidu saamine (ka tulevikule mõeldes), jahindus. Tahkuranna Vallavalitsus toob oma kirjas välja vastuolu, mille kohaselt ei saa luitemetsa elupaigatüüpi sihtkaitsevööndis kaitsta, sest looduslikult areneb see elupaigatüübiks vana loodusmets.</p> <p>2. Tahkuranna Vallavalitsus on jätkuvalt seisukohal, et käesoleva eelnõuga esitatud sihtkaitsevööndi osas ei paikne praegu 284,9 ha ulatuses vana loodusmetsa, seal on luitemets.</p> <p>3. Tahkuranna Vallavalitsus leiab, et kaunite luitemännikute asemele kujundatakse täiesti uut looduskeskkonda.</p>	<p>30–50 aasta jooksul samaks elupaigatüübiks kvalifitseeruvad metsa ligikaudu 61,49 ha, elupaigatüüpi soostuvad ja soo-lehtmetsad on ligikaudu 1,18 ha. Uulu-Võiste sihtkaitsevööndisse jääb ka elupaigatüüpidele vastavate metsatükkide vahel paiknevaid metsaosasid, mis ei kvalifitseeru ühekski elupaigatüübiks. Leina sihtkaitsevööndisse jääb vanu loodusmetsi 1,89 ha, 30–50 aasta perspektiivis samaks elupaigatüübiks kvalifitseeruvaid metsi 0,39 ha, metsastunud luidete elupaigatüüpi 20,16 ha ja potentsiaalselt samaks kasvukohatüübiks kujunevaid alasid 0,2 ha.</p> <p>3. Elupaigatüüpi vana loodusmets võib vanadel rannikuluidetel leiduda kamardunud ja viljakama mullaga osadel, kus on mustika, jänesekapsa-mustika, jänesekapsa metsa kasvukohatüüp, samuti rabastuvates luitenõgudes ja -servades, kus on karusambla, karusambla-mustika, sinika kasvukohatüüp. Kõik rannikuluidetel kasvavad metsad, kus on sambliku, kanarbiku või pohla kasvukohatüüp, kuuluvad elupaigatüüpi metsastunud luided. Nii ei kujune elupaigast metsastunud luided majandustegevuse lakkamisel elupaigatüüpi vana loodusmets, see saab toimuda vaid juhul, kui mullaviljakuse ja kamardumise suurenedes läheb pohla kasvukohatüüp üle mustika kasvukohatüübiks. Selliseks arenguks kuluvat aega võib mõõta vähemalt sadades aastates. Looduslike mõjurite (tulehäiringud ja erosioon) toimimisel on kirjeldatud teisenemiseks kulunud tuhandeid aastaid. Vaidlusaluses projekteeritavas Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis leidub eespool kirjeldatud viljakatel muldadel metsi, millest inimõju puudumisel tekib elupaik vana loodusmetsa ligikaudu 80 ha ulatuses. Ülejäänud projekteeritava sihtkaitsevööndi metsad on valdavalt vaesel kasvupinnal luitemännikud, mis kuuluvad elupaigatüüpi metsastunud luided. Rõhutame, et inimõju vähesus on oluline tunnus nii vana loodusmetsa kui ka metsastunud luidete elupaigatüübi seisundi indikaatorina ja oluline mõlema elupaigatüübi soodsa seisundi saavutamiseks. Praegu on metsamajandusliku tegevuse tõttu degradeerunud suur osa projekteeritaval Uulu-Võiste kaitsealal olevast metsastunud luidete elupaigatüübist. Ulatuslikel aladel puuduvad metsas vanad puud ja</p>
--	--	--

		<p>Leitakse, et järgmise 30–50 aastaga tekib kaitseala moodustamisel elupaigast metsastunud luided (2180) täiendavalt 270 ha ulatuses vana loodusmetsa (9010) ja nii hävib väärtuslik luitemets. Ühtlasi leitakse, et luitemetsad on tekkinud tänu 1935.–2000. aastal toimunud metsamajandusliku tegevuse tulemusel ja selle lakkamisel need hävivad.</p>	<p>leidub keskealisi või varaküpseid puupõlluilmelisi puustuid, raiejälgi on peaaegu kõikjal. Projekteeritava Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi eesmärk on nii sealsete olemasolevate ja taastuvate vanade loodusmetsaalade kaitse kui ka metsastunud luidete elupaigatüüpi kuuluvate metsade kaitse, mis loob võimaluse kaitseala luitemetsade seisundi paranemiseks.</p> <p>Ei saa nõustuda väitega, et Uulu-Võiste luitemännikud on tekkinud viimase 80 aasta jooksul alal toimunud metsamajandusliku tegevuse tulemusel. Kaitsealal asub Litorinamere perioodil sündinud luiteahelik, mis metsastus luitemännikuga hiljemalt 4000 aastat tagasi. Reljeefsusest tuleneva erosiooni ja regulaarsete tulehäiringute tõttu on luitemaastikele tüüpiliselt metsa suktessioon (mulla viljakuse kasvuga kaasnev teisenemine) toimunud aeglaselt. Uulu-Võiste luidete tagasihoidliku reljeefsuse tõttu on praegu luitenõgudes ja osaliselt ka tasastel osadel mulla viljakus arvestatavalt suurenenud. Osaliselt on see toimunud tõenäoliselt inimtegevuse mõjul. Selleks et kinnistada luiteid ja takistada erosiooni, on luidetele sageli rajatud kultuure, mis elupaiga teisenemist süvendab. Kindlasti on inimtegevusel oluline roll tulehäiringute kadumisel, mis omakorda on mõneti kiirendanud ala väheviljakate metsade arengut viljakamate metsade poole. Võib nõustuda, et viimase 80 aasta jooksul alal toimunud metsamajanduslik tegevus on väga oluliselt mõjutanud projekteeritava kaitseala luitemetsade ilmet. Selle perioodi esimesel poolel majandati ala lageraiepõhiselt, seejuures puudusid piirangud langi suurusele. Näiteks 1940-ndatel raiuti praeguse suletud Metsaküla karjääri ümbrusesse 25 ha lageraieala. Viimased ulatuslikud lageraiet tehti veel 1970. aastatel. Perioodi teisel poolel mindi üle ala püsimetsana majandamisele, sest väheviljakate männikute uuenemisega tekkis ulatuslike lageraiete järel probleeme. Majandamisel keskenduti hooldusraietele ja valikulisele üksikpuude raietele. Viimane tähendas eelkõige vanade puude järkjärgulist väljaraiet, mis konkurentsi vähendamise tulemusel soodustas majandusmetsas olulist järelkasvu teket, sealhulgas lehtpuuvõsa tekkimist. Nii on viimase 80 aasta jooksul metsamajandusliku tegevuse</p>
--	--	---	--

			tulemusel vanade valgusküllaste luitemännikute asemele tekkinud osati ebaloomulikke ühevanuselisi latimännikuid, luidete servametsades (kohtades, kus läheduses leidub seemneid levitavaid lehtpuid) on toimunud metsaaluse võsastumine. Uulu-Võiste sihtkaitsevööndi moodustamisega ei kaasne luitemännikute hävimist, samuti ei vähene selle tulemusena olemasolevate metsade puhkemajanduslik väärtus. Projekteeritava kaitseala luitemännikute teket ei ole võimalik pidada metsamajanduse tulemuseks.
--	--	--	--

Kaitseala kaitse-eeskirja teine avalik väljapanek toimus 25. augustist – 15. septembrini 2015 Keskkonnaameti Pärnu kontoris ja Tahkuranna Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 24. augustil 2015 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja 25. augustil 2015 kohalikus ajalehes Pärnu Postimees. Väljaandes Ametlikud Tedaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 24. augustil 2015.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti kaitsealal paikneva 13 kinnisasja kolmele eraomanikule, huvigruppide esindajale Marika Kosele, Pärnu Maavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele, SA-le Jõulumäe Tervisespordikeskus ja Tahkuranna Vallavalitsusele teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta.

Lisaettepanekuid esitas Tahkuranna Vallavalitsus, kellele koostati ja väljastati vastuskiri 24. septembriks 2015.

	Arvamuse esitaja nimi ja seos eelnõuga	Ettepaneku ja/või arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus
1.	Tahkuranna Vallavalitsus	1. Tegemist on peamiselt luidetega ja seetõttu erinevate raiete tegemise ajal nõutud külmunud pinnase olemasolu ei ole asjakohane, kuna nagnii ei ole võimalik roopaid tekitada ka suvisel ajal. Arvestades viimaste aegade soojasid talvesid, võib juhtuda, et raiumiseks kliimaatilisi tingimusi ei tekigi. 2. Pärast raiumist lamapuidu jätmine 25 tm hektari kohta on	1. Avaliku arutelu järgselt on ettepanekuga arvestatud. (Vt ka Priit Kõresaare ettepanekut järgmises tabelis.) Metsastunud luidete elupaigatüübi (2180) säilitamisel on vajalik kaitsta nii metsa kui ka luiteid. Kaitsealal on valdavateks leetunud mullad, leedemullad, huumuslikud leedemullad, gleistunud huumuslikud leedemullad ja leede-gleimullad, mis on kas õhukese (kuni 5–15 cm), väga õhukese (sageli 2–5 cm) või puuduva huumushorisondiga. Seetõttu puudub luidetel ka sügavate juurtega ning kiiresti taastuv taimestik, mis suudaks pärast tallamist kaitsta pinnast erosiooni eest. Lisaks leidub alal turvastunud muldasid ning siirdesooja madalloomuldasid, mis kevadel, sügisel, vihmasel suvel ning soojal talvel on pehmed ning puidu kokku- ja väljavedu võib rikkuda

	<p>väga soodus kahjuritele ja soodustab männimetsa hukkumist. Vähendada nõuet olulisel määral, ettepanek kuni 5 tm hektari kohta.</p> <p>3. Sihtkaitsevööndis on kava kohaselt lubatud vaid kujundusraie ja sedagi vaid kaitseala valitseja ettepanekul. Selliselt sõnastatult ilmselt ei juhtu sellist ettepanekut kunagi tulema tormimurru või männiku asemel lehtpuumetsa tekkimise ohu puhul. Sõnastada ringi nii, et lubatud oleks kujundada metsa männimetsana ja oleks lubatud tormimurru ja -heite puhul ning muul viisil metsa hävinemise puhul metsast kuivanud ja/või maas olevate puude koristus.</p> <p>4. Turberaiet on võimalik teha vaid vanas metsas, noorendikes seda ei tehta ja see ei toimi. Arvestades, et päris suurtel aladel on piiranguvööndis tegemist noorendike või latimetsadega, siis tuleb seal männimetsade säilimiseks kindlasti lubada harvendus-, valgustus- ja sanitaarraiet.</p>	<p>olemasoleva taimekoosluse ning puhkemetsa esteetilise väljanägemise.</p> <p>2. Eesti maaülikooli metsandus- ja maaehitusinstituudi 2011. a koostatud projekti nr 2063 „Uuendusraiel säilikpuude jätmise juhend” aruanne näitab teaduslikke tulemusi säilikpuude vajaliku hulga kohta: „Eestis säilitatakse üldjuhul alla 10% algsest tagavarast säilikpuudena, millega ei tagata kindlasti tundlikumate liikide vajadusi. Miinimumnõudeid (5 tm/ha) järgides säilitatakse vaid alla 2% puude mahust. Siiski näib, et elurikkuse efektiivseks säilitamiseks peaks rohkem kui 10% puudest säilitama. Säilikpuud on vajalikud ka pidevalt tekkiva jämeda surnud puidu allikana. Ka siin on leitud, et säilitamiseks pikaajaliselt elustiku jaoks vajalikku surnud puude kogust 15 tm/ha, peaks algne säilikpuude kogus olema vähemalt 50 tm/ha.”</p> <p>Arvestades eeltoodud teadusuuringute tulemusi, keskkonnakaitse ja puhkemetsanduse aspekte ning fakti, et riigimetsale kehtivad FSC ja PEFC sertifikaadi nõuded, leiab Keskkonnaamet, et varem kokkulepitud säilikpuude kogus 25 tm/ha on konkreetset ala arvestades optimaalne. Sellele on andnud kooskõlastuse ka RMK.</p> <p>3. Kaitseala sihtkaitsevööndis kehtivad piirangud sätestab looduskaitseeaduse § 30 lõige 2. Nendele piirangutele saab kaitse-eeskirjaga luua leevendused vastavalt § 30 lõikele 4. Vastavalt § 30 lõikele 4 on võimalik kaitse-eeskirjaga lubada sihtkaitsevööndis koosluse kujundamist vastavalt kaitse-eesmärgile. Koosluse kujundamist tehakse kujundusraie abil. Männimetsa kujundamine kuulub samuti kujundusraie alla. Kujundusraiet teeb metsa omanik Riigimetsa Majandamise Keskus metsateatise alusel ja selleks pole tarvis kaitseala valitseja ettepanekut. Kaitse-eeskirja kohaselt tehakse koosluste kujundamist kaitseala valitseja nõusolekul (mitte ettepanekul). Metsateatise menetlemisel hinnatakse planeeritavate tööde vastavust kaitse-eesmärkidele. Kui planeeritavad tööd ei kahjusta kaitse-eesmärke, siis tagastatakse metsaomanikule metsateatis lubava märkega. Lubava märkega metsateatis on ühtlasi kaitseala valitseja nõusolek. Allesjäänud sihtkaitsevööndisse on tzoneeritud peamiselt vanad loodusmetsad (9010*), mis vajavad</p>
--	--	---

			<p>säilimiseks surnud puid ning nende eemaldamine elupaigatüübist kahjustaks oluliselt seda loodusväärtust, mistõttu sellist tegevust ei saa aktsepteerida. Sanitaarraie lubamine sihtkaitsevööndis pole looduskaitseesadusega lubatud.</p> <p>4. Vastavalt looduskaitseesaduse §-le 31 on piiranguvööndis raietest keelatud vaid uuendusraied. Kaitse-eeskirjaga luuakse leevendus uuendusraie ühele alaliigile – turberaiele – ja lubatakse kuni 2 ha suurused turberaielangid. Hooldusraied, mille alla kuuluvad valgustus-, harvendus- ja sanitaarraie, on piiranguvööndis lubatud.</p>
--	--	--	---

Eelnõu avalik arutelu toimus 16. oktoobril 2015 Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses. Avaliku arutelu käigus esitati üks sisuline muutmissetepanek.

	Arvamuse esitaja nimi ja seos eelnõuga	Ettepaneku ja/või arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus
1.	Priit Kõresaar, RMK	1. Eemaldada määrusest säte, mis keelab puidu kokku- ja väljaveo külmmumata pinnaselt. Säte eesmärk on pinnasekahjustuste vältimine. Liivane pinnas aga külmub väga harva läbi ning sageli on niiske liivapinnas tugevam kui kuiv liivapinnas. Lisaks sätestab ka metsaseadus nõuded puidu kokku- ja väljaveol tekkivate kahjustuste vältimiseks.	1. Ettepanek võetakse arvesse, sest alal olev liivapinnas külmub harva piisavalt sügavalt läbi ning puidu kokku- ja väljaveoks on sageli sobilikum niiske liivapinnas. Pinnasekahjustuste vältimise tagab ka metsaseadus.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste EL õigusaktidega:

1. EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega

kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomise annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 464 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Uulu-Võiste loodusala, mis hõlmab Uulu-Võiste maastikukaitseala. Seetõttu tuleb Uulu-Võiste maastikukaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Uulu-Võiste loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade teine ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2007) 5402 all, OJ L 12, 15.01.2008, 118–382).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ ehk linnudirektiivi artikli 1 kohaselt käsitleb nimetatud direktiiv kõikide looduslikult leiduvate linnuliikide, kaasa arvatud nende munade, pesade ja elupaikade kaitset EL liikmesriikides. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kasutamist. Linnudirektiivi artiklite 2 ja 3 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, sealhulgas kaitsealade loomine, eelnimetatud linnuliikide arvukuse hoidmiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veetmisega seotud vajadusi. Uulu-Võiste maastikukaitsealal on oluliseks kaitse-eesmärgiks mitme linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliigi kaitse.

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek muuta Uulu-Võiste loodusala piire (viia vastavusse moodustava Uulu-Võiste MKA välispiiriga) ning eemaldada kaitse-eesmärkidest elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud (9050).

Loodusalalt jäävad välja järgmised maaüksused: Surju metskond 60, Surju metskond 47, Kanali tee, Uuejõe, Saariku, Merimetsa, Lepiku, Haava, Virve, Kalju, Reinolti, Uulu kirik, Olevi, Matsoo, Alajaama, Sauna, Pihlaka, Kasepuu, Kolmnurga, Pärnapuu, Soometsa tee 8, Saaremänni, Soometsa tee 10, Soometsa tee 12, Käopesa, Pohla, Oja, Vaksi, Saare, Lepatuka, Jalaka, Vahtra, Männituka, Vinna-Metsa, Laueri, Narisma, Pajumetsa, Paju, Juhani-Madise, Madise, Kuusiku, Kingu, Lume, Jõulumäe tervisekeskus, Nurmeste, Linnu tee, Surju metskond 56, Sella, Põlluotsa, Nurme, Miku, 4 Tallinn-Pärnu-Ikla tee, Põlluotsametsa, Toominga, Uustalu, Lepatuka, Sepa, Silla, Salu, Tuka, Kõrgekalda, Saviaugu, Kivi, Lõunatuule ja Pihlaka.

Loodusala osakaal suureneb järgmistel maaüksustel: Surju metskond 14, Eerika, Peebu, Surju metskond 58, Surju metskond 8 ja Surju metskond 41.

Loodusala osakaal väheneb järgmistel maaüksustel: Ranna, Surju metskond 15, Uulu kalmistu, Surju metskond 8 ja 19350 Metsaküla-Leina tee.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega

kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada alal esinevate elupaikade ning linnuliikide pesitsusalade kaitse ja omapärase loodusmaastiku säilimise. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Uulu-Võiste maastikukaitseala territoorium on juba suures osas riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Kehtivad planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Meile teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub. Eelnõu avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. Selle käigus vastuväiteid, et määruse jõustumine takistaks kehtivate planeeringute teostamist, ei laekunud. Looduskatseseaduse § 9 lõike 71 punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üheks eesmärgiks saada menetlusosalistelt neile teadaolevaid andmeid, mis omavad puutumust antud eelnõuga.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ja § 4 lõike 2 kohaselt looduskatseseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt makstakse maamaksu 50% maamaksu määrast. Seoses kaitseala pindala vähenemisega 32,8 ha võrra ja 153,6 ha ulatuses sihtkaitsevööndi moodustamisega väheneb Tahkuranna valla maamaksutulu summaarselt 669,8 euro võrra aastas.

Vastavalt looduskatseseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Uulu-Võiste maastikukaitsealal on ligikaudu 4,7 ha eramaid, mis kõik jäävad piiranguvööndisse, kus kaitsekord nende sihtotstarbelist kasutamist oluliselt ei piira. Sihtkaitsevööndis eraomandis olevaid maid ei asu ja seega eramaa riigile ostmise seotud kulud puuduvad.

Hooldamist ja taastamist vajavaid poollooduslike kooslusi kaitsealal ei leidu, seega nii poollooduslike koosluste hooldamiseks kui ka taastamiseks makstavaid kulutusi (toetuste maksmine) ei teki.

Kaitsealal asub ka kas osaliselt või täielikult metsaga kaetud eramaid (4,7 ha). Natura 2000 erametsamaa toetuse määr piiranguvööndis, hoiualal ja projekteeritaval alal asuva ühe hektari metsaala kohta on 60 eurot aastas ning sihtkaitsevööndis 110 eurot hektari kohta aastas.

Kaitseala pindala kahanemise tõttu vähenevad erametsamaa toetuse kulud 414 euro võrra.

Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitsekorra uuendamiseks arvatakse kaitseala koosseisu hoiualast ja piiranguvööndist sihtkaitsevööndisse 153,58 hektarit metsamaad. Riigimetsa Majandamise Keskuse arvutuste kohaselt jääb majandusmetsa range kaitse alla võtmisel riigil metsa majandamata jätmisel saamata tulu Pärnumaal keskmiselt 124 eurot hektari kohta aastas. Kuna piiranguvööndi metsade majandamine oli ka varasemalt kitsendatud, oli majanduspiirangutega metsade kavandatav raiemaht ligikaudu 1/10 majandusmetsa lankide keskmisest. Eelnevat arvestades, ulatub iga-aastane saamata jäänud puidutulu täiendavate piirangute seadmisel ligikaudu 1904 euroni.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Maaeluministeerium ja Kultuuriministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusega. Rahandusministeerium ei näinud võimalust kooskõlastada enne muudatuse tegemist. Teised ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks. Märkused on kajastatud seletuskirja lisa 1.

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja seletuskirja lisa nr 1

Kooskõlastusringil esitatud märkustega arvestamise tabel

Maaeluministeerium	Eelnõu §10 lõoke 2 punkti 5 kohaselt on kaitseala valitseja nõusolekul sihtkaitsevööndis lubatud maaparandussüsteemi hoiutööd. Korrigeerida seletuskirjas antud selgituse sõnastust. Ei saa nõustuda	Arvestatud. Seletuskirja sõnastust on muudetud. Maaparandussüsteemi hoiutööde puhul hindab sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja planeeritavate töödega kaasnevat mõju ala kaitse-eesmärkidele ja kooskõlastab
--------------------	--	--

	<p>selgitusega, et maaparandussüsteemi hoiutööd võivad põhjustada olulisi muutusi metsaökosüsteemi veerežiimis ja võib tekitada pöördumatut negatiivset mõju kooslustele. Tööde mõju veekogumi seisundile võib olla ajutine, aga pöördumatut mõju see metsaökosüsteemile ei avalda.</p>	<p>tegevused, mis ei kahjusta ala eesmärkide saavutamist. Hooldustööde lubamisel hindab Keskkonnaamet ühelt poolt tegevuse potentsiaalset mõju ala loodusväärtustele, teisalt kaalub kas hooldamata jätmise tekitaks kahju väljaspool kaitseala asuvatele aladele. Maaparandussüsteemide hooldamist, millest sõltuvad kaitsealast väljapoole jäävad maatulundusmaal paiknevad maaparandussüsteemid, reeglina ei keelata. Maa-Ameti maaparanduse kaardirakenduse andmetel alale maaparandussüsteeme hetkel ei jää. Praeguseks on aga aastakümneid tagasi rajatud kuivenduskraavid kinni kasvamas ning seetõttu on kuivenduse mõju hakanud taanduma. Kuivendussüsteemi taas hooldusesse võtmise korral võib teatud kohtades metselupaikade seisund halveneda.</p>
Rahandusministeerium	<p>1. Vastavalt Via Baltica planeeringule on plaanis ehitada III klassi maanteeks planeeritud lõigus jalg- ja jalgrattateed iseseisvate teedena Via Baltica äärde. Kuna kergliiklustee võib osaliselt jääda piiranguvööndisse, ei pruugi §14 lg 2 p 1 toodud sõnastus tagada selle väljaehitamist.</p> <p>2. Seletuskirjas kajastada kaitse-eeskirja jõustumisega kaasnevat vajadusi kehtivate detail- ja üldplaneeringute muutmiseks.</p> <p>3. Mõjude analüüs peaks</p>	<p>Arvestatud. Määrust ja seletuskirja on muudetud ja jäetud ära kitsendus, et ehitisi võib kaitseala valitseja nõusolekul püstitada ainult kaitseala või kinnistu tarbeks. Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu täpsusaste ei võimalda kindlalt öelda, kas planeeritav tee jääb kaitsealale või mitte. Kattuvus võib olla mõne meetri ulatuses.</p> <p>Regulatsioon oli sõnastatud teadmisega, et kattuvust ei ole.</p> <p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Meile teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole.</p>

	käsitlenema RMK tulude vähenemist.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
Kultuuriministeerium	Ettepanek on muuta Uulu-Võiste sihtkaitsevööndis rahvaürituse kooskõlastamise nõude piirmääraks 150-lt 300-le osalejale. Oleme seisukohal, et arv 300 on optimaalne ning tugineb varasemale kogemusele, mis arvestab nii liikumisharrastuse edendamise kui ka looduskaitse eesmärke.	<p>Ei arvestatud. Uulu-Võiste maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt ei ole rahvaürituse kooskõlastamise kohustust ega osalejate piirarvu kaitseala piiranguvööndis ja Leina sihtkaitsevööndis, kuhu jäävad spordi ja vaba aja veetmiseks kasutatavad rajad. Kõrgema looduskaitse väärtusega metsakooslused jäävad Uulu-Võiste sihtkaitsevööndisse (moodustab kogu kaitsealast 23%), mis jääb aktiivsemalt kasutatavast alast kaugemale ja seal tuleb üle 150 osalejaga rahvaüritused kooskõlastada, et kaitseala valitsejal oleks võimalik seada tingimusi rahvaürituste käigus kooslustele võimaliku kahjustuse tekkimise vältimiseks. Jõulumäe Tervisespordikeskuse ettepanek/soov oli lubada Metsaküla-Leina-Jõulumäe ja Linnu tee-Jõulumäe teede vahelisel alal sportlik tegevus ja keskuse edasine areng, millega on ka arvestatud. Leiame, et kõrge väärtusega koosluste kaitseks moodustatud vööndis üle 150 osalejaga ürituse kooskõlastamise nõue ei ole liigne kitsendus ja on vajalik ala kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Kehtiva kaitsekorra järgi on kogu alal ettevalmistamata kohtades (sõltumata osalejate arvust) rahvaürituse kooskõlastamise nõue.</p>

